

Kvittning vid retroaktiva utbetalningar

Försäkringskassans ställningstagande

Vid retroaktiva utbetalningar ska Försäkringskassan förbehålla ett belopp som motsvarar det av utbetalningen som gäldenären kan antas behöva för sin försörjning den månad som avdraget görs. Bedömningen ska göras med beaktande av om gäldenärens ekonomi är påverkad av att gäldenären har fått vänta på pengarna.

Bakgrund och överväganden

Försäkringskassan får, i den utsträckning det är skäligt, göra avdrag på ersättning enligt bl.a. socialförsäkringsbalken (SFB). Av förarbetena framgår att ”skälig hänsyn måste i varje särskilt fall tagas till försäkringsersättningens betydelse för den ersättningsberättigades och hans familjs försörjning” (prop. 1962:90 s. 384). Försäkringskassan räknar ut ett skäligt kvittningsbelopp med stöd av Kronofogdens föreskrifter om förbehållsbelopp. Föreskrifterna bygger på vad gäldenären antas behöva för sin försörjning under en månad.

Det är oklart hur gäldenärens förbehållsbelopp ska beräknas när utbetalningen avser ersättning för flera månader. Förarbeten och praxis ger ingen vägledning. Det behövs därför ett rättsligt ställningstagande för att klargöra hur Försäkringskassan ska tillämpa bestämmelserna.

Om ersättningsperioden sträcker sig fram till den månad avdraget görs finns det anledning att tro att gäldenärens ekonomi fortfarande är påverkad av väntan på ersättningen. I så fall bör gäldenären förbehållas ett större belopp för sin försörjning. Hur mycket större belopp som bör förbehållas bör bero på en individuell bedömning. Följande frågor kan vara till hjälp i bedömningen:

- Är ersättningen som ska betalas ut gäldenärens huvudsakliga försörjning eller finns det andra inkomstkällor?
- Hur är gäldenärens betalningsförmåga en ”vanlig” månad?
- Finns det uppgifter som talar för att gäldenären t.ex. har behövt låna pengar eller skjuta upp utgifter i väntan på den aktuella utbetalningen?

En faktor som talar mot att gäldenärens ekonomi fortfarande är påverkad är att perioden som ersättningen avser ligger långt tillbaka i tiden.

Ställningstagandet innebär att förbehållet ska göras för den månad som avdraget görs men med beaktande av om gäldenärens ekonomi fortfarande kan vara påverkad av att gäldenären har fått vänta på ersättningen.

Detta rättsliga ställningstagande berör inte utbetalning av överskjutande bostadsbidrag efter avstämning.

Aktuella bestämmelser, rättspraxis m.m.

Detta ställningstagande avser tillämpningen av 108 kap. 22 § SFB, 23 e § förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd och 3 kap. 8 § förordning (2010:407) om ersättning till vissa nyanlända invandrare.

Eva Nordqvist

Kjell Skoglund